

Ima razen naslova in
prejateljskega imena
popolnjen.

Uredništvo je v Ljubljani,
Pranciškova ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in po
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolna peti-
vstica 60 vin., pogojen
prostor 1 K; razglašni in
poslano vrtice po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primeren popust

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna štev. stanje
— 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 3 K,
za Nemčijo celo leto 77 K,
za ostale tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Pranciškova ulica št. 6/1.
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 3124

„Slovenec“ v opoziciji.

„Slovenec“ je postal od dne, ko se je njegova parlamentarna skupina odpovedala zaradi Pročičevega... demokratizma vladi, silno radikalen, tko radikalen, da se bi — prav nič ne čudili, če bi nam lepega dne pri-šel razvijati najhujše nihilistične he-rezije.

Radikalizem je najcenejši pro-dukst sedanje nerazvne dobe. Ne vprašamo seveda, če je „Sloven-ec“ radikalizem odkritosrčen in za koliko časa.

Če bi — recimo — „Slovenčeva“ stranka stopila prihodnji teden v vlado — kaj ni vse mogoče pri nas! — v tisto vlado, proti kateri spuša sedaj svoj... radikalizem, ali bi še pisal tako, kakor ves ta blaženi te-den?

Takega radikalizma se prav nič ne bojimo. Vemo, da ga ne bo več, kakor hitro pride SLS zopet do svo-jih ministrov.

„Slovenec“ bi radi stavili to vprašanje: Če bi naša stranka sode-lovala v koncentracijski vladi, ali bi nam tudi v tem slučaju očital nedo-slednost? Za koncentracijsko vlado se je zavzemal Korošec, če mu ni uspelo, je kriv Pročič. O Pročičevi trmoglavosti in zakrknjenosti ima menda njegova parlamentarna frak-cija tudi že svoje mnenje. In priznal nam bo, da je sedanja vlada vsaj to-liko demokratična kolikor Pročičeva, pri kateri sta sodelovala Korošec in Goslinčar do zadnjega, medtem ko je socialistični zastopnik izstopil iz nje, čim je uvidel, da ni za postene-ga politika mesta v taki reakcionar-ni vladi.

Kdo je ostal v tem slučaju do-sleden?

In še eno vprašanje: Če bi mi so-de-lovali z Jugoslovanskim klubom v centralni vladi, ali pa v VLSL v de-želni vladi, ali bi bili še vedno de-ležni „Slovenčevega“... radika-lizma?

„Slovenec“ je načelni list. Za strankarske momente in interese se ne zmeni veliko...

Vemo, da bo „Slovenec“ odgo-ovoril na ta vprašanja po ovinkih. Po-prijel se bo najbrže svojega starega „Leitmotiva“, češ, z demokrati ste bili v najhujšem boju, očitali ste si to in ono, sedaj pa sodelujete z njimi, ki so reakcionarni, itd. itd.

„Slovenec“ se menda ne zaveda, da je ta njegov argument silno... neradikal. Zelo lahko nam je od-kovoriti. Korošec se je do zadnjega prizadeval, da bi in njegova i ostale parlamentarne skupine sodelovale z demokrati. Ni se mu, kakor rečeno, posrečilo. Toda, če bi bilo imelo nje-govo prizadevanje uspeh, bi danes prav gotovo tudi VLSL sodelovala

z... nedemokratično demokratsko
zalednico...

Je-li?

Koliko se je že pisalo o potrebi, da pozabimo z ozirom na zunanji in notranji položaj, na strankarske in-terese, koliko se je že s tem operi-ralo proti nam. Ali naj omenimo sa-mo vsa poglavja o zunanji nevar-nosti? No, in kdo je v resnici šel pre-ko strankinih interesov, da koristi v sedanjih izrednih prilikah dejansko jugoslovanskemu ljudstvu? „Slo-venčeva“ stranka ne, kajti ona je postavila svojo stranko, odnosno svojega Pročiča nad nujnimi interesi države in ljudstva.

Mi smo nasprotio šli preko inter-esov stranke, le da pospešimo re-šitev krize, ki je že itak toliko ško-dovala vsemu ljudstvu.

„Slovenec“ nam bo pač pošteno priznal, da je najlažje ostati v opozi-ciji, da se tako še najbolj varuje strankine interese. Baš naša stranka je podala dokaz, da ji gre predvsem za splošno korist, in ne za trenutne strankine uspehe.

Socialni demokrati ne bi smeli načeloma nikoli sodelovati z me-ščanskimi vladami. Če se je stranka odločila z ozirom na izredne razme-re in na izredne čase, da sodeluje, se ji ne more očitati brezbržnost za nujne potrebe države.

Če se nam očita, da smo se zdru-žili z „gospodurčin razredom“, medtem ko poudarjamo, da je treba sedanji sistem spremeniti, moramo povedati, da spada tudi VLSL za enkrat še k stranki „gospodurčinega razreda“ vključ enotenski radika-lni pisavi „Slovenca“. Če bi so-de-lovali z Jugoslovanskim klubom bi potemtakem „Slovenčev“ očitok istotako veljal.

Dvomimo pa močno, da bi bil „Slovenec“ v takem slučaju istega mnenja, kakor v sobotni številki.

Sicer pa, če je „Slovenec“ za trajno opozicijo proti vsaki meščan-ski vladi, se lahko še pobotamo. Ra-di bi vedeli, kdo bi v tem slučaju pre-jahal.

Velikih iluzij si ne delamo o no-beni vladi. Za radikalno sanajo se-danjih nezdruženih razmer, je treba še mnogo drugega.

Rešitev je v izobraženem in or-ganiziranem proletariatu. Zato po-svečamo vedno vse svoje moči pred-vsem tej nalogi.

Kmečko prebivalstvo in soc. demokracija.

V poslednjih časih so se začele razne stare in novostanovljene me-ščanske stranke kaj živahno vsilje-vati kmečkemu narodu. Samo soci-jalno-demokratska stranka razvija

bolj mirno, dejal bi, primerno agita-cijo, dasiravno jo pričakule obilo plo-donosnega dela tudi med kmečkim prebivalstvom. Spominjam se, da je bilo letošnjo zimo, ko sem se vrnil iz tujine, na kmetih veliko zanimanja za socializem. Koliko uspehov bi se bilo v tem pogledu s sistematičnim organizatoričnim delom lahko dose-glo! Sedaj je prvotno navdušenje marsikje poleglo, vendar je še čas, da se zamujeno popravi.

Na kmetih je precejšen odstotek prebivalstva, ki sodi samo in iz-ključno v socialistično stranko. To so predvsem: hlapi in dekle, polje-delski delavci, kajžarji, ki imajo pre-malo svoje zemlje, da bi jih redna in oblačila, pa morajo svoje roke prodajati bogatim kmetom, dalje ce-la vrsta kmečkih rokodelcev, po-močnikov in vajencev v trgovinah na deželi itd. V socialistično stranko spadajo tudi mali kmetje, ki komaj žive od tega, kar sami s svojimi ro-kami pridelajo. Vsi ti zgoraj našeti kmečki prebivalci trpe od današnje-ga socialnega sistema ravnotako in še bolj, kakor industrijski delavci in mali uradniki. Njihovi interesi so di-metraino nasprotni interesom nje-govih delodajalcev in izkoriščeval-cev: veleposestnikov, bogatih kmet-ov, gostilničarjev, trgovcev itd.

Oni so najbolj brezpravna raja v celi državi. Dočim se je industri-j-skim delavcem s pomočjo organiza-cije posrečilo doseči osemurni de-lavnik, morajo ti trpiti na kmetih ga-rati po 15 ur dnevno in za kako pla-čo! Gospodar jih lahko vrže na ce-sto kadar se mu zljubi. Nihče ne ščiti te prekorniste delavce, ko postane-jo na stara leta nesposobni za delo. Koliko jih pride tako na beraško palico.

Ti ljudje so bili doslej politično najbolj zanemarjeni. V kolikor so sploh imeli volilno pravico, ali se je niso posluževali, ali pa so večinoma glasovali, kakor jim je zapovedal njihov gospodar in izkoriščevalec, torej proti sebi, proti lastnim inter-esom. Tudi te delavce more rešiti sa-mo organizacija, samo socialno de-mokratska stranka.

Sedaj hodijo po vaseh agitatorji, ki kličejo „v boj za staro pravdo“ in hočejo združiti v eni stranki vse kmečko prebivalstvo. Žalibog, jim marsikje nasledajo tudi gori našeti zatirani sloji, ker se agitatorji kaj spretno sklicujejo na žuljave roke. Toda žulji na rokah hlapca, kajžarja in malega kmeta se bistveno razli-kujejo od žuljev premožnega kmeta, ker prvih njihov žulj nič ne neso, dočim grabijo drugi na njihov račun premoženje. Zatirani sloji na kmetih nimajo nič skupnega s svojimi izko-riščevalci, združenimi v raznih „kmetijskih“ strankah, oni se morajo organizirati na svojo roko v okoliš

socijalne demokracije, ker edino ta stranka, je stranka malih, stranka zatiranih, stranka proletarcev.

Agitacija, ki gre za tem, da zdru-ži vse „kmete“ v eno organizacijo, je prav isto, kakor agitacija za zdru-žitev „vseh slojev“ v eno stranko, kjer bi sedeli veleindustrijalci in ban-kirji poleg delavcev, kavarnarji in gostilničarji poleg svojih natakarijev, trgovci poleg pomočnikov, podjet-niki poleg svojih hlapcev. Bogatin-kmet in njegov hlapec ne spadata v isto stranko, ker bo prvi sledajega odril in uničil!

Zatirani in izkoriščani kmetje se morajo združiti v lastno, samostojno organizacijo, kakor so to storili že vsi zatirani in izkoriščani delavci.

Zatiranim kmečkim slojem more uspešno pomagati samo socialistič-na stranka, stranka ljudstva in nje-govih pravic.

Vladislav Fabiančič.

Naš podlistek.

Pred tednom dni smo prenehali s Strindbergovim romanom „Beda-kova izpoved“. Danes začnemo pri-občevati dovršeno umetniško gleda-liško delo slavnega ruskega pisate-lja Maksima Gorkega, sliko v štirih dejanjih „Na dnu“. Ta drama nam očituje v najmarkantnejših potezah vso ono specifično rusko čustvova-nje in razumevanje širokih ljudskih mas, ki je nam zapadnim Evropej-cem še prav nejasno in se nam zdi skoro mistična. Prepričani smo, da bodo naši čitatelji to delo z veseljem pozdravili in ga čitali z velikim za-nimanjem. Ta drama se bo še v tej gledališki sezoni igrala na odru na-rodnega gledališča v Ljubljani. Opo-zarjamo torej naše čitatelje in naše občinstvo sploh, na ta umovor ru-ske književnosti, ki nam nudi že ob samem čitanju globok umetniški užitek in ki ga je prevedel za naš list odlični slovenski pisatelj.

Naznanjamo obenem, da bomo po priobčitvi te drame objavili v po-dlistku izvirni spis domačega pisate-lja, ki nas bo po drugi strani bližje seznanil z ruskim človekom in ru-skimi razmerami, zlasti v dobi sve-tovne vojne in ruske revolucije.

Pismo iz Zagreba.

Slednjič smo vendar že enkrat prispeli slovenski železničarji na hr-vanske proge. Postopali smo brez dela po različnih taboriščih blažene domovine in po 6 mesečnih paga-janjih med ministrstvom saobračaja in ljubljanskim ravnanstvom do-živeli to veliko zadoščenje, da mo-remo danes reči: res, niso pozabili na nas... Nekaj je pa le čudno. Ako vse premočimo, moramo priti do

zaključka, da so se koncem konca gospodje v Ljubljani hoteli le izne-biti tistih uslužbencev, kateri jim ni-so bili iz enega ali drugega vzroka posebno po godu. Prestavljanje na Hr-vatsko nas nekako spominja na — pregnanstvo! Vsakemu izmed nas se je namreč enostavno dostavilo »ferman«, da je premeščen na Hrvat-ske proge in pomembno je pri tem: premeščenju dejstvo, da g. ravnatelj ni dajal dotičnemu fermanu niti to-liko važnosti, da bi ga bil smatral vrednega lastnoročnega podpisu. Ima menda preobilo posla. Zato pri-tisne lahko tudi kak sluga uradno štampiljko na tak — viš!

Bodisi torej kakorkoli — na Hr-vatskem smo! Toda ne mislite si, da je stvar s tem že v redu. Motite se, ako mislite, da smo tudi že v službi. Kaj še! Vrgli so nas sem dol, brez da bi nam preskrbeli mesta, za ka-tera smo sposobni, ali sploh kakó kolikortoliko primerna mesta.

Ogovo je promet tista panoga železniške službe, za katero bi se nas krvavo potrebovalo, pa vendar se nas vsiljuje različnim ravnatelj-stvom, tam, kjer imamo najhujšo madžaron, s katerimi se ne more-mo niti pogovarjati, kaj še, da bi re-ševali madžarske akte. Še to kazem bi nam radi naprtili, da bi se morali učiti madžarskega jezika. Pri naši veri, take salomonske »štrafenge« ni-smo zaslužili. No, dejstvo je pa le, da ako se temu ugovarja, se žanje le zasmeš in opominom, ne je že prav, saj ste le izposojeni...

Srečni jugoslovanski časi! Življenje? Soba v Zagrebu 360 do 600 kron mesečno, toda preje bi moraš dobiti! Temu nasproti pa kra-sni dohodki poldrugi dnevnice, ako-ravno je imelo ministrstvo toliko so-cijalnega čuta, da nam je priznalo dvojne dnevnice. Res interesantno bi bilo izvedeti, katera ljubljanska ravnateljska kapaciteta je tem ubo-gim pregnancem odtrgala del dne-v-nice.

Tedaj tu smo, dohodki v razmer-ju s tukajšjo dragino majni, brez stanovanj, »obseideni« od sten, v domovini pa izganjajo naše družine iz stanovanj. Ah, kako smo veseli in navdušeni! In posledice?

Gotovo nismo mi slovenski že-lezničarji službeno najslabši materij-al, vsaj smo ravno mi vzorno služ-bovali ves vojni čas na najbolj izpo-stavljenih mestih, pri pravem, inten-zivnem prometu; tu se nas pa posta-vi kratkoma h komercialni panogi! Zato pa že slišimo vpitje madžarov: sedaj so Slovenci tu, pa ne gre nič boljše. Eh, kako pa!

Vprašamo se, zakaj pa ni ljub-ljanska centrala poslala polovico svojih uradnikov sem, ki so baje ver-zirani v centralni službi in ki tiče v tako velikem številu eden poleg dru-

LISTEK.

NA DNU.

Slika v štirih dejanjih. Spisal Maksim Gorkij.
Prevel Pavel Golia.

Maksim Gorkij je posvetil to delo Konstantinu Petroviču Platinickemu.

Osebe:

Mihail Ivánov Kostiljov, 54 let,
posestnik nočnega azila.
Vasilisa Karpovna, njegova žena,
26 let.
Nataša, njena sestra, 20 let.
Medvedjev, njih stric, policaj, 50 let.
Vaska Pepel, 28 let.
Klešč, Andrej Mitič, ključavničar,
40 let.
Ana, njegova žena, 30 let.
Nastja, dekle, 24 let.
Kvašnja, trgovska s štruktiji, okolo
40 let.
Bubnov, klobučar, 45 let.
Satin, Akter, približno iste starosti,
okolo 40 let.
Baron, 33 let.
Luka, romar, 60 let.
Aljoška, čevljar, 20 let.

Gušavec, Tatar, dninarja.
Bosiaki brez imen in brez besed.

Prvo dejanje.

Klet, podobna dupljini. Težak strop, kame-niti oboki, umazane stene z odpadlim ometom. Svetloba od strani gledalca in od zgoraj — iz kvadratnega okna na desni strani. Desni ogel zavzema iz tenkih desk zbita soba Pepela, ne-daleč vrat te sobe pograda Bubnova. V levem oglu velika ruska peč: v levi, kameniti steni vrata v kuhinjo, kjer žive Kvašnja, Ba-ron, Nastja. Med pečjo in vratni v steni je široka postelja, zakrita z umazano zaveso. Vseposod ob stenah pogradi. Na prednjem planu ob levi steni se nahaja hloš s tiskami in tnalom in drug hloš, manjši od prvega. Na po-slednjem, pred tnalom sedi Klešč primerja-joč ključke k starim ključavnicam. Ob njegovih nogah vse polno raznih ključev, nadetih na dva velika obroča iz žice, pokvarjen samovar iz pločevine, kladivo, podpilki. Sredi azila velika miza, dve klopi, taburet, — vse nebarvano in umazano. Za mizo gospodinja krog samovarja Kvašnja. Baron zveče črn kruh, na tabu-retu sedi, uprta z lakti ob mizo Nastja in čita raztrgano knjigo. Na postelji kašlja za zaveso Ana. Bubnov sedi na pogradi, stiska med ko-leni model za kape in meri na njem stare raz-parane hlače premišljuje, kako bi jih zašil. Kraj njega — raztrgan karton za solncebrane, kosi limanega blaga, cape. Satin se je prav-

kar prebudil, leži na pogradi in glasno zeha. Neviden se valja in kašlja na peč Akter.

Začetek pomladi. Jutro.

Baron: Dalje!

Kvašnja: Ne, mu pravim, dragi moj, s tem pa kar preč pojdi od mene. Jaz, mu pravim, sem to izkusila... In sedaj tudi za sto pečenih rakov ne grem več pred altar!

Bubnov (Satinu): Kaj pa ti kruliš?

(Satin kruli).

Kvašnja: Da bi se jaz, mu pravim, svo-bodna ženska, sama sebi gospodinja, pripisala komu v potni list, da bi šla jaz tlako delat dedcu, ne! Nobenega ne maram, pa če bi bil magari princ amerikanski!

Klešč: Lažes.

Kvašnja: Ka-aj?

Klešč: Lažes. Z Abramkom se boš po-ročila...

Baron: (Vzame Nastjo knjigo, čita na-slov). »Usodepolna ljubezen...« (Hohoče).

Nastja (izstegaje roko): Daj, no, daj...

Pusti šale, no...

Baron. (Gleda nanjo, pomahuje s knjžico v zraku).

Kvašnja (Klešču): Kozel ti rdečelasi! Ti lažes. In kako se upaš govoriti meni tako pre-drzno besedo?

Baron (udarjajoč s knjžico Nastjo po glavi): Avška si ti, Nastka.

Nastja (odvzame knjigo): Daj...

Klešč: Visoka gospa... Z Abramkom se boš pa le poročila... samo tega še čakaš...

Kvašnja: Kajpa! Seveda! Ti, ki si do smrti izmučil svojo ženo...

Klešč: Molči, stara psica! To te nič ne briga...

Kvašnja: Aha! Resnica te bode...

Baron: Začelo se je! Nastka, kje si?

Nastja (ne dvigne glave): Pusti me!

Ana (pomoli glavo iz za zaves): Začel se je dan! Za božjo voljo... ne kričite, ne psujte se, vi!

Klešč: Je že zacvilila!

Ana: Vsak božji dan... vsaj umreti ma-pustite v miru!

Bubnov: Smrt se šuma ne boji...

Kvašnja (stopi k Ani): In kako si mo-gla, botrica moja, živeti s takim zlodjem?

Ana: Pusti, pusti...

Kvašnja: Nu, nu. Eh ti... revica po-trpežljiva!... Kaj ti je kaj lažje v prsih?

Baron: Kvašnja, na trg! Čas je...

Kvašnja: Takoj, takoj! (Ani): Hočeš, vročih strukelčkov ti dam?

Ana: Ni treba... hvala. Zame ni več jed...

Kvašnja: Poješ jih. Veš, vroče mehča.

V skledici ti jih pustim. Kadar se ti zljubi, pa jih pojedi! Pojdimo, gospod... (Klešču): U, ne-čisti duh...

(Odide v kuhinjo).

Ana (kašlja): Moj bog!...

gega komodno doma, dati ji je polovico preveč, kajti nihče se ne bo drznil trditi, da je danes potrebno za 450 km večina lokalnih železnic samo v ravnanstvu okrog 300 pisarniških (večinoma uradniških) moči. Seveda, gosp. ravnatelj ostane lahko mirno v Ljubljani, kajti takih moči je tu več kot preveč.

Zakaj da se pravzaprav vzdružuje v Ljubljani celo ravnateljstvo, ki stane mesečno okrog 350.000 K, ko bi zadostoval mali inšpektorat, o tem naj razmislijo g. minister sabračaja in pa velečasti gg. poslanci, kajti stvar izgleda res kakor da bi moralo to ravnateljstvo biti le zato na svetu, da sede gotovi gospodje, katerim se tudi pod staro Avstrijo ni baš slabo godilo, na gorkih tleh z ednim pogojem, da blagovale sprejeti vsaki toliko vedno višje in višje dohodke in naslove.

Tu primanjkuje vseh službenih pripomočkov, vozil se vsled tega »kar per en gluh«, in promet zaostaja. Nam ničesar ne pokažejo in če kaj vprašate, te osrečujejo z običajnim: »nem tudno!« Prve dni smo si mi Primorci in Kranjci v svojem narodnem navdušenju mislili, da pomeni ta beseda: Jugoslavija. Zato smo jim rekli, da smo vsi »Nem tudno!«

Bodisi karkoli, eno vam gospodje pri ravnateljstvu povemo: Tu je dela dovolj za vas, tu pokažite, če

ste zmožni resničnega dela in ne samo poveljevanja in dlakoplenja. Ne smem končno spregledati Z. J. Z., ki je igrala tako žalostno ulogo pri naši premestitvi, čemur se pa nikakor ne čudim, ker ista itak stori vedno vse, kar hoče direkcijska in viceversa...

Gospodje okoli »Zveze« vlačijo povsod pridno iz žepov svojih članov z različnimi zabavami, godbami, plesi, izleti itd. zadnje kronice. Brigajo se pa za gmojni položaj železničarjev presneto malo.

Ne čudil bi se, ako bi zvedel, da obešajo svojim članom svetinje z golobčkov podobo na modrem traku okoli vratu, kajti šele s tem bi prav spremenili svojo organizacijo v železničarsko Martijino družbo. Proizvajam sicer, da se je Z. J. Z. za svoje odbornike v ravnateljstvu, pridno pobrigala, kajti dobili smo vest, da so razni gospodje želi zasluženo priznanje v obliki izventurnega napredovanja, in to v zvezi temu, da so ti ljudje še meseca decembra vpili: proč z izventurnim napredovanjem!

Toda pustimo. Tu ne pomagajo noben: »nem tudno!«. In mi smo itak že na luni. Kaj bi mešali take malenkosti. Nam se pač dobro godi in za drugič moramo tudi nekaj prihraniti. Tedaj na svidenje! Augus.

Brzojavne vesti.

Jugoslavija.

OPOZICIJA V VLADI.

LDU. Beograd, 23. »Pravda« poroča: Predstavljali opozicije: Radikalc, Narodni klub, Skupina g. Triskoviča in skupina g. Ribarja bodo danes ob 10. uri imeli sejo, v kateri bo dr. Korošec poročal, ali pristopi njegov klub opozicijskemu bloku ali ne. Dosleda se ni moglo izvedeti, kakšen bo odgovor gospoda dr. Korošca, po splošnem nastopu njegovega kluba pa se lahko misli, da bo ta odgovor negativen. — Nadalje piše »Pravda« o politični situaciji: Ne kaže, da se bo ustvaril opozicijski blok. To uvidevali tudi radikalc, ki zato od večerj dalje govorijo, da to vprašanje niso smatrali za resno; trdijo, da so le manjše skupine govorile o tem in da radikalc pri teh razgovorih niso sodelovali.

Poboji v Zagrebu.

LDU. Beograd, 23. Presburo javlja: Vest beogradskega lista »Pravda« o krvavih pobojih v Zagrebu med policisti in francoskimi častniki je netočna. Nekoliko opitih francoskih vojakov, ki so s silo hoteli vdreti v neko javno hišo, je izzvalo pretep s policijo in se je pri tem rabilo puške. Policija se je omejila samo na neobhodno potrebno samoobrambo. Nihče ni umrl. Najmanjše kak francoski častnik, ednole en francoski volak je lahko rauen.

Po evetu.

PROTEST MEHIKE PRI ZEDINJENIH DRŽAVAH.

LDU. St. Germain, 23. (DunkU). Mehikanski upravnik v New Yorku je bil od svoje vlade pooblaščen, da protestira proti vpadu ameriških čet v Mehiko in da zahteva takojšnji umik teh čet. »Chicago Tribune« javlja: Tajnik za vojne stvari Bakar je izjavil, da se ne namerava odpočitati kazenske ekspedicije. Zasedovanje roparjev se nadaljuje. Kakor poroča »Daily Mail«, vlada v majhnih okoliših veliko razburjenje.

Tamkaj naseljeni Mehikanci zapuščajo Zadržene države. Ameriški vojni letalec, ki je preletel mejo, je bil obstreljevan.

Maderescu, poveljnik ententnih čet na Madžarskem.

LDU. Budimpešta, 22. (ČTU) RDU »Dacia« poroča: General Maderescu je imenovan za vrhovnega poveljnika ententnih čet, ki se nahajajo na Madžarskem.

Vrhovni medzavezniški svet.

LDU. Lyon, 22. (DunkU-Brezlično). Vrhovni medzavezniški svet je poslušal večerj poročila vojaških izvedencev glede izpraznitve Letonske. Nato se je bavil s položajem v baltskih pokrajinah in odobrili vojaške in vojno-pomorske določbe mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo. LDU. St. Germain, 22. (DunkU). »Echo de Paris« javlja, da je bil odklonjen predlog angleškega delegata Morleyja, naj se mirovna pogodba z Nemško Avstrijo temelji predela. Glavna komisija je dobila nalog zbrati gradivo za mirovno pogodbo na izpreminjalni, pač pa spravi v pravilno obliko. Vrhovni svet je izjavil, da se bo v temeljnih vprašanjih odločil šele takrat, ko bo že imel v rokah načrt odgovora, ki se izroči Avstriji.

Razdelitev nemških kolonij le za časno.

LDU. St. Germain, 22. (DunkU). Matine javlja, da je predsednik Wilson v svojem pogovoru s člani senatne komisije izjavil, da so pogodbe, ki se tičejo razdelitve nemških kolonij, le začasne in da so podrejene odločitvi zveze narodov, katere edina jih more uveljaviti.

Kredit Anglijske za preskrbo vzhodne Evrope.

LDU. St. Germain, 23. (DunkU). Listi javljajo iz Londona, da je Lloyd George dal v svojem odprtem pismu na časopisje pojasnilo k svojemu zadnjemu govoru. V tem pismu izjavlja, da je angleška vlada pripravljena

dovoliti kredit v znesku do 650 milijonov frankov za preskrbo in organizacijo gotovih delov Vzhodne Evrope. S tem se bo olajšal dovoz v Srbijo, Romunijo, Poljsko in različne pokrajine bivše Avstrije.

Socialisti proti priklonitvi Santunga Japonski.

LDU. Amsterdam, 22. (DunkU). Kakor poroča angleški listom »The Exchange« iz Washingtona, je Millard Thomas senatnemu odbeku za zunanje stvari izjavil, da so poslanci Bliss, White in Lansing predsedniku Wilsonu pismo, v katerem zahtevajo, da pomenja pridelitev Santunga Japonski vojno. Predsednik Wilson se je baje branil pismo priobčiti.

Japonska odklanja Kolčaku pomoč.

Haag, 23. »Associated Press« poroča iz Tokija, da je japonska vlada po živahni debati na ministrski seji sklenila naznaniti Kolčaku, da Japonska ni v stanju poslati zahtevanih divizij in s tem nudi Kolčaku pomoč proti boljševikom.

Sodrug Debs bo kmalu svoboden.

Washington, 23. Predsednik Wilson in generalni pravnik Palmer se bavita z vprašanjem amnestije v slučaju Debsa. Rose Pastor Stokesove in Kate Richards O'Harejeve. V 125 slučajih obsodbe radi kršenja proti-spilonažnega zakona je kaznen precej znižana. Pričakuje se, da bo Debs izpuščen iz zapore enkrat v jeseni.

Zakaj si Italija lasti Dalmacijo in Primorje.

LDU. Split, 22. (DDU). Rimski »Popolo Romano« z dne 17. t. m. razpravlja v svojem uvodniku o jadranskem sporu in o usodi Reke ter Dalmacije. Vsakdo izmed nas je preverjen, piše rimski list, da bo Tilton znal uspešno obraniti vsa prava, ki jih ima Italija v Jadranu in da tudi glede Dalmacije ne bo odnehal niti za las. Žrtvovanju Dalmacije se protijo vsi naši interesi in tudi čast Italije bi bila nepopravljivo omadeževana, ako bi naše čete nekega dne bile prisiljene, da zaradi kakršne koli prenehanja razrešitve jadranskega vprašanja snamejo zopet italijansko zastavo in zapuste ozemlje, katero priznava Italija londonski dogovor, in na katerem je Italija počenši od novembra lanskega leta toliko storila za civilizacijo ter udeležila toliko človekoljubja, da si je tudi v zaledju pridobila iskreno hvaležnost ljudstva. Bilo bi čudno, pravi list nadalje, ako bi se Italija odrekla značnega dela londonske pogodbe nekoristi Jugoslavije, države, ki se ne samo še ni konstituirala, kakor Čehoslovaška ali Poljska, marveč le resno izpodkopena in ogrožena vsled težkih notranjih nesoglasij in sporov, zaradi česar začelja dvomiti o njeni stabilnosti celo oni, ki sodešajo prisegajo nanjo. Na drugi strani pa zavezniki in Amerika ne morejo zahtevati od Italije, da se odreče pridobitvam v Dalmaciji, ker bi to kompromitiralo naš položaj na Jadranu ravno z ozirom na dogodke v Budimpešti, Zagrebu in Beogradu. Najmanjše oslabiljenje italijanskega vpliva v Adriji bi delovalo neugodno na položaj dežel, ki v tem trenutku prebolevajo krizo, pa tudi na mednarodni položaj, ter bi končno škodovalo le ententi, ki bi morala prostodušno in ne ozkosrčno razmotrivati, kaj se v bodočnosti utegne razviti iz današnjih dogodkov.

Hoover o položaju na Ogrskem in v Šleziji.

LDU. St. Germain, 22. (DunkU). Kakor poročata »New York Herald« in »Chicago Tribune«, je kotler za živila Hoover, ki se je povrnil s svojega potovanja v Pariz, večerj v vrhovnem zavezniškem svetu obširno poročal o položaju na Madžarskem in v Gorenji Šleziji. Njegova izjava je napravila globok vtis. Zlasti o položaju na Ogrskem se je izrazil zelo prostodušno. Vsled njegovega nastopa je vrhovni svet alijirancev poslal naadvojvodi Jožefu brzojavko, kjer ga obvešča, da ravnovna konferenca v Parizu noče imeti niti posla s kakim Habsburžanom in da njegova vlada na noben način ne more računati s tem, da bo kdaj priznana. — »New York Herald« pravi nadalje: Kakor se doznava iz verodostojnega vira, so Amerikanci takoj od početka priporočali neposredno intervencijo entente na Madžarskem, da se prepreči Habsburžanom povratek na vlado, toda nalezeli so pri Francozih in Angležih na neodločnost in omahljivost. — Kar se tiče Gorenje Šlezije, je Hoover baje nasvetoval vrhovnemu svetu, naj kolikor mogoče pospeši ljudsko glasovanje, da se naredi čimprej konec tamošnjemu neugodnemu položaju, vsled katerega zelo trpi preskrbovanje Osrednje Evrope s premogom.

O prevzemu ogrske vlade po komunistih.

Na članek dunajske »Arbeiter Zeitung«, v katerem ta očita madžarskemu delavstvu, da je podleglo v marcu nahanam komunistov, odgovarja v eni zadnjih števil »Arb. Ztg.« sodrug Weltner: On pravi, da to ni res, da je bil delavski razred na Ogrskem popolnoma brez moči. Prevrat Jožefa Habsburga je bil izveden s pomočjo 40.000 rumunskih bajonetov. Ko odide rumunski armada, se novega prevrata ne bo dalo preprečiti. Pisec slike nato razmere v marcu, ko se je izvršil komunistični prevrat. Pravi, da se ga v tedanjih razmerah ni bilo moči izogniti. Tabor organiziranega delavstva se je nenavadno povečal. V drugem letu vojske je bilo na Ogrskem le 55.000 organiziranih delavcev, po oktoberski revoluciji so pa imele strokovne organizacije nad 700.000 članov. Vsakdo je seveda vedel, da je v strokovnih organizacijah večina delavcev nezavednih. Zato se ni dalo računati z enotnim nameranim nastopom. Gorje je večala še ogromna brezposelnost in neodgovorna agitacija komunistov. Hujša kot korupcija, ki so jo komunisti izvajali, so bila njih demagogična gesla. Zahtevali so zvišanje brezposelnih podpiral iz 10 na 25 K dnevno, demobilizirane vojske so pa hujšali, da naj zahtevajo 5400 K odpuštnine. Priporočevali so delavcem, da naj izvajajo socializacijo doma ter da naj ne plačujejo najemnine. S tem so prinašali v vrste organiziranega delavstva razdor in si hitro pridobivali pristašev med vojakih. Senzacija željno meščansko časopisje jih je v tem delovanju z večanjem vseh dogodkov podpiralo. Čeli desetisočih delavcev so le prestopali h komunistom. Nekateri od starejših voditeljev stranke so koketirali s komunisti in zabranjevali vsako energično protiakcijo. V vodstvu stranke ni bilo edinstva. Vse to je napravilo 21. marca situacijo neznošno.

H komunistom so se oficijelno priglasili kovinarji, tiskarji in večina delavstva drugih strok, kakor tudi večina armade. Socialna demokracija je imela na razpolago: Ali bratomorno vojsko, ali združitev, ali vstop v rezervno. Večina se je izjavila za skupen nastop s komunisti v svrhu ohranitve delavstva. Smatrali so to v oni situaciji za svojo dolžnost, ker so videli, da se stvari bližajo koncu. Toda njih trud za ubranitev politike uničevanja, korupcije in krutosti je bil popolnoma zaman. Na koncu izreka sodrug Weltner prepričanje, da se bo moč proletarijata uspešneje udeležila, čim hujše bo delovna danes reakcija. Madžarsko delavstvo boja še ni končalo in ga bo nadaljevalo do svoje zmage.

Dnevne vesti.

Stavka kovinarjev v Ljubljani.

Stavka v ljubljanskih tovarnah Tönnies, Samassa in Zabkar, ki so sedaj last Jadranske banke, traja danes. Značilno je, da čitamo te dni v časopisju, da kupujejo Italijani delnice Jadranske banke. Da se to ne godi proti volji Jadranske banke, je jasno; mi smo nasprotno mnenja, da banka s tem importira v državo antantni kapital, zaradi česar bo izgubilo na vrednosti in pomenu domače takozvano narodno imetje. Stavka utegne trajati še dalje časa, ker so se podjetniki zatekli za pomoč k internacionalnemu kapitalu. Strokovne organizacije bodo to stavko moralno kar najbolj podprle. Razvija se že agitacija za solidarnostno stavko. Mislimo, da je ta agitacija še mnogo prezgodnja, ker bodo kovinarji nedvomno sami izvajali mezdni boj do konca, oprti na pomoč vsega strokovno organiziranega delavstva. Trmoglavost kapitalističnega podjetja je danes še velika, zlomila pa se bo ob vztrajnosti in solidarnosti vseh, ki mislijo protikapitalistično. O vsem, kar je potrebno storiti s strani delavstva, bo sklepala strokovna komisija, ki bo vse okoliščine temeljito proučila in na podlagi starih izkušenj napravila sklepe, ki bodo vodili do zmage.

Vprašanje valute in vojnih posojil.

Na anketi zastopnikov vseh slovenskih združenj zvez (Zadružne zveze v Ljubljani, Zadružne zveze v Celju, Zveze slovenskih združenj v Ljubljani, Zadružne centrale v Ljubljani) dne 11. t. m. so bile glede vreditve valute soglasno sprejete sledeče resolucije: 1. Rešitev valutnega vprašanja smatra zadružništvo kot nujno. Izdaja tozadevnih zakonov naj se zato pospeši. 2. Dokler se valutno vprašanje ne reši definitivno, naj se prepreči preplavljanje s kronami na ta način, da se čim prej uvede nova denarna vrednost. 3. Ta nova denarna vrednost naj se zamenja za sedanje krono v razmerju 1:1. 4. Čimprej naj se uzakoni enoten davek na vojne dobičke, kateri naj se v višjih postavkah primerno poostri. Resolucije glede vojnih posojil se glase: 1. Država naj prevzame v izplačilo vojna posojila. 2. Pri tem naj varuje zlasti interese našega zadružništva in odredi, da se po zadružnih podpisani vojna posojila popolnoma likvidirajo, ker so pri njih obremenjeni večinoma revnejši sloji. 3. Pri finančnih poverjenstvih naj se sestavi posebne komisije, ki naj ugotovijo množino vojnih posojil; v te komisije naj se pritegnejo tudi zastopniki zadružništva.

Baron (sine Nastjo nalahko v tihli): Pusti to, avška!... Nastja (mimra): Proč pojdi!... Jaz ti nisem na poti. (Baron odide zvižgaje za Kvašnja). Satin (se dviga na pogradu do sedeč lege): Kdo me je tepel večerj? Bubnov: Kaj ti ni vseeno?... Satin: Vzemimo, da mi je... ampak zakaj so me tepli? Bubnov: Kvartal si? Satin: Sem... Bubnov: No, in zato so te tepli... Satin: Falotje... Akter (pomoli glavo s peči): Enkrat te bodo čisto ubili, do smrti... Satin: Sema... Igralec: Zakaj? Satin: Zato, ker dvakrat ne moreš nikogar ubiti. Akter (po kratkem molku): Ne razumem, zakaj ne moreš? Klešč: Raje zlezi s peči in pospravi kvartal... Kaj bi se mehužil? Akter: To tebe nič ne briga... Klešč: Le počakaj, da pride Vasilisa. Ona ti že pokaže, koga briga... Akter: Vrag vzemi Vasiliso. Danes je pa vrsti Baron. On mora pospraviti... Baron: Baron (stopi iz kuhinje): Jaz nimam časa pospravljati, jaz moram s Kvašnjo na trg. Akter: To me nič ne briga... pojdi ma-

gari v ječo... ti si na vrsti... Jaz za druge ne bom delal. Baron: No, in hudič te vzemi! Nastenka bo pomela... Ej, ti, usodepolna ljubezen! Predrami se! (Il vzame knjižico). Nastja (vstane): Kaj bočeš? Sem daj Predržeži! Pa še — gospod... Baron (il izroči knjižico): Nastja! Pometi zame — dobro? Nastja (odhaja v kuhinjo): Zelo potrebno — kaj pa! Kvašnja (med vratni iz kuhinje — Baron): A ti — idi! Brez tebe pospravilo... Akter! Tebe prostjo, ti napravi... ne cemoni se! Akter: Kaj pa, vedno izz... ne razumem... Baron (pride iz kuhinje s canjami v rokah. V canjah so lonci, pokriti s canjami): Nekako težko je danes... Satin: Tebi se je pa izplačalo, da si se rodil za barona... Kvašnja (Akterju): Ti pa giej, da za enkrat pometeš! (odide v vežo, pusteč pred sabo Barona). Akter (zleze s peči): Meni škodi vdičavanje prahu. (S ponosom). Moj organizem je zastrupljen z alkoholom... (Ledeč na pogradu se zamisli). Satin: Organizem... organon... Ana: Andrej Mitrič... Klešč: No, in kaj ša?

Ana: Kvašnja mi je pustila tamkaj nekaj strukljev... vzemi, pojtej. Klešč (stopi k njej): Kaj pa ti? Ne boš? Ana: Nočem... Čemu naj jem? Ti delaš, ti je! Klešč: Se bojš? Ne bojš... mogoče... Ana: Pojdi, pojtej! Teško je menal... vidi se, kmalu bo... Klešč (odhaja): Nič se ne boj... mogoče — vstaneš. Se je že zgodilo. (Odide v kuhinjo). Akter (glasno, kot bi se naenkrat prebudil): V sanatoriju mi je rekel večerj zdravnik: vaš, mi je rekel, organizem je popolnoma zastrupljen z alkoholom. Satin (smehljaje): Organon... Akter (odločno): Ne organon, a or-ga-ni-zem... Satin: Sikambr... Akter (maha nanj z roko): Neumnost! Jaz govorim resno, da. Če je organizem zastrupljen, se pravi: meni škoduje vdičavanje prahu, jaz ne smem pometati... Satin: Makrobiotika... ha! Bubnov: Kaj blebeteš? Satin: Besede... Še ena je... trans-scendentalni... Bubnov: Kaj je to? Satin: Ne vem... pozabil sem... Bubnov: Kaj pa potem govoriš?

Satin: Tako... Naveličal sem se. brat, vseh človeških besed... vseh naših besed sem se naveličal! Vsako iz njih sem slišal gotovo tisočkrat... Akter: V drami »Hamlet« govorijo: Besede, besede, besede! Lepa stvar... Jaz sem igral v njej grobarja... Klešč (prihajajoč iz kuhinje): Kaj pa a metlo boš kmalu igral? Akter: To tebe nič ne briga... (Se tolče z roko po prsih). Ofclija! O, spominjaj se mene v svojih molitvah! (Za sceno, nekdje daleč gluh sem, kriki, žvižg policista. Klešč sede k delu in skripiše s plo). Satin: Dopadejo se mi nerazumljive, redke besede... ko sem bil majhen, sem služil pri telegrafu... mnogo knjig sem prečital... Bubnov: Kaj, telegrafist si bil tudi? Satin: Bil, Lepe, zelo lepe knjige so... in vse polno zanimivih besed... Jaz sem bil izobražen človek, veš?... Bubnov: Sem slišal... stokrat! No, in bil si... kakšna važnost! Jaz n. pr. sem bil krznar, svojo krznarijo sem imel... Take žolte roke sem imel od barve, veš, kožuhe sem barval... Take žolte roke do laktov! Sem že mislil, da jih do smrti ne operem... da umrem kar tako z žoltnimi rokami... Na, pa jih zdaj pogled, roke... samo umazane so, dal. Satin: No, in kaj? (Dolje prih.)

nujno želeli, da se javnost seznani z njimi, predno postanejo zakon. Kdor želi publikacijo, ki bo stala 5 K in se dotika koncem avgusta, naj javi svoj naslov delegaciji ministrstva financ v Ljubljani, Poljanska cesta 2, do 30. avgusta t. l.

Bencin in mineralna olja. V kratkem dospe iz Poljske drugi transport bencina in drugih mineralnih olj. Reflektanti naj javijo pismeno svoje potrebe odseku za prehrano v Ljubljani najkasneje do 31. t. m.

Program nove vlade.

LDU, Belgrad, 23. V današnji seji narodnega predstavništva je podal ministrski predsednik Davidović imenovan vlade izjavo: Gospodje predstavniki! Vlada, katero sem po mandatu krone sestavil in kateri imam čast predsedovati, smatra za svojo dolžnost, da vam predvsem v kratkih potezih razloži svoje nazore o točasnem političnem položaju, ter da ob enem izjavi, katere važnejše posle namerava predložiti narodnemu predstavništvu v oceno in rešitev.

Zunanja politika.

Prva skrb naše državne uprave je, vzdržati in poglobiti dragoceno prijateljstvo, katera je naš narod imel srečo zasnovati tekom vojne in ki nas vežejo z velikimi predstavniiki prave narodne civilizacije in demokracije. Politično življenje na jugovzhodu Evrope se ureja počasneje in težavneje, kakor v drugih delih sveta, ki so bili izloženi vojnemu potresu. Mirovne pogodbe, ki zanimalo neposredno nas, še niso gotove. One se še izdelujejo in ne more se reči z gotovostjo, kdaj bodo dovršene. Bolj kakor vse drugo nas mora zanimati način, kako se izdelujejo in kako se bodo končno sklenile. Z vso pozornostjo moramo gledati na to, da se našemu narodnemu in državnemu organizmu zjamčijo vsi pogoji za nemoten razvoj vseh njegovih sil in darov. Mi teh pogojev ne vidimo in tudi ne iščemo v privilegijah in v izjemnem položaju za svoj narod, in sicer z ozirom na izredno težke in vsakovrstne krivice, ki jih je naš narod moral trpeti v daljnji in bližnji preteklosti. **Mi jih vidimo in iščemo v načelih mednarodne pravice,** ki se pa morajo napram nam uporabiti prav tako, kakor so se že uporabila napram drugim. Ne zahtevamo, da bi se odstopilo od teh načel v našo korist, se ne moremo seveda strinjati niti s tem, da bi se odstopilo od njih v našo škodo. Simpatije, katere je pridobila zase naša narodna stvar, temelječa na svobodi, in naša žilava vzajemna borba za ujedinjenje v svobodo, dobivajo izraz v priznanjih, ki dohajajo naši državi od strani prijateljskih in nevtralnih držav in katerih se spominjamo na tem mestu z zadovoljstvom in hvaležnostjo. Vseh še nimamo, toda imamo najdragocenejša in zato pričakujemo tudi ostala, preverjeni, da pridejo kmalu. Podarjajoč te simpatije in ta priznanja ter ponavljajoč izraz svoje hvaležnosti zanje, smatramo za dolžnost napram velikim prijateljem in zaveznikom izraza naše vojne preizkušnje, da opozorimo na potrebo, ki je zanje in za nas enako važna in na katero se dosedaj še ni polagalo dovolj važnosti. **To je potreba složnega sodelovanja, katero smo mi pripravljali nuditi za izvedbo miru z enako iskrenostjo in vernostjo,** kakor smo prispevali k izvojevanju zmage. Naš narod je, edini na jugovzhodu Evrope, ostal od začetka do konca vojne na mejdanu ter je, najtežje ranjen, vzdržal do konca vzajemno borbo za veliki ideal svobode. Zato se je treba ozirati nanj tudi v miru, že vsled zahteve pravičnosti, zlasti pa v interesu vzpostavitve onih pogojev za stabilnost položaja na Balkanu, brez katerih bi bil v bodočnosti prav tako ogrožen, kakor je bil v preteklosti. Naši prijatelji se izpostavljajo nevarnosti, da bodo izgrešili svoj veliki cilj pomirjenja sveta, ako rešujejo balkanske probleme, ne da bi pri tem reševanju v zadostni meri pripustili k sodelovanju onih, katerih se ti problemi neposredno tičejo, bodisi da gre za vprašanje določitve državnih mej, ali vojne odškodnine, ali za druga gospodarska in politična vprašanja. **Delegacija, kateri je poverjena obramba naših interesov na mirovnem kongresu v Parizu, bo uživala v tem oziru vselej in v polni meri podporo vlade.** Ti interesi so bili zadostno formulirani v tej hiši in se nahajajo v polnem skladu z načeli mednarodne pravice. Nam ni treba ničesar popravljati na našem stališču in na naših zahtevah, marveč naša dolžnost je, da jih branimo do kraja, kjerkoli so ogroženi.

Živo sočustvujemo s še neosvobodjenimi brati iz vseh naših krajev, kjer trpe preganjanje zaradi svoje ljubezni do svojega naroda. Z onimi narodi, ki bodo po sklepu miru naši novi sosede, hočemo ustvariti odnose medsebojnega zaupanja in dobrega sosedsstva. Ne prezirajoč izkušnje, se bo naša politika napram njim inspicirala po njihovi voditeljski, da svoje koristi ne iščemo v škodi in propasti drugega. Z novimi slovanskimi državami, z republiko Čehoslovaško in Poljsko hočemo boljbolj izpopolniti odnose tesnega prijateljstva. Z Grško in Rumunijo, ki sta do sedaj uživali največ mednarodne naklenjenosti v svojih težnjah, hoče naša država, negujoč medsebojno zaupanje in zblizanje, biti v stanju, ki bo jamčilo stabilnost in mir na Balkanu. Mi hočemo delati za to. Naše prepričanje je bilo in ostane, da bi do konca rešitve teh problemov na mirovni konferenci bilo potrebno, obdržati vadi: naše dežele značaj koncentracije vseh političnih struj in skupin. Moji tovariši in jaz smo sklenili, storiti vse, kar je potrebno, tudi nadalje, da z nčemer ne onemogočimo tako zbiranje sil.

Notranje zadeve.

Na naše notranje družabno in državno življenje pritiska množina težkega dela, vsled česar hočemo z vso silo resno in brzo delati, da ta pritisk postane manjši in manjši. **Treba nam je čimprej iziti iz državnopravnega provizorija, v katerem smo.** Uporabljamo to priliko, da svedčamo ovsem vse srčne glasove v inozemstvu in v deželi, da bo ustavotvorna skupščina onemogočena. Tega ne bo, in jaz ne vem na vsem slovanskem jugu niti za eno resno silo in strujo, ki bi v mislih gojila tako mračno zaroto proti narodni suverenosti. **Nasprotno bo vlada v kratkem predložila narodnemu predstavništvu načrt volilnega zakona, da bo narod mogel na konstituantni po svojih zastopnikih svobodno položiti nove temelje bodočnosti.** Radi ureditve upravnega dela in ojačenja zaupanja naroda za konsolidiranje države, smatramo za potrebno, da se pred volitvami za konstituantno izvede reforma občinskega volilnega reda ter na temelju novega modernega volilnega prava izvede občinske volitve. **Razen tega bo vlada v kratkem sestavila odbor za proučitev nove ustave, v katerega bo pozvala predstavnike političnega znanstva in izkušeni ter poznavalce narodnega življenja iz vseh krajev naše zemlje.** Ne bomo se omogočiti popolnoma svobodno udeleževanje v vseh naših idejah, podjetjih in ustanovah. Dokler bo naša družba spoštovala in branila to, se ji ne bo treba bati onih strašnih družabnih bolezni, katerim prisostvujemo kot sodobniki in svedoki in ki k sreči že ponehavaajo. Valutno vprašanje, agrarna reforma, obnova produkcije, draginsko vprašanje, odprava cenzure, demobilizacija, preskiba vojnih sirot, invalidna vprašanja, likvidacija moralnega stanja v Srbiji, davek na bogastva, pridobljena v vojni, odredbe proti vsem oblikam družabnega parasitstva, vse to stoji na dnevnem redu v prvi vrsti. (Konec prth.)

Narodno predstavništvo.

LDU, Belgrad, 23. Današnje sejo narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlovič ob 16. uri 45 minut. Zapisnik zadnje seje se je odobril brez ugovora. Izmed doslihi spisov je prečital tajnik dr. Krnić predvsem odgovor na brzojavko, katero je poslal predsednik narodnega predstavništva predsedniku Wilsonu o priliki obletnice proglašenja ameriške neodvisnosti. Nato naznani predsednik dr. Pavlovič, da hoče novi ministrski predsednik Davidović podati izjavo nove vlade. V dvorani je vladala grobna tišina. Zbornica je poslušala izvajanja ministrskega predsednika z največjo pozornostjo. (Vladno izjavo priobčujemo posebej). Ko je ministrski predsednik dokončal, je predsednik zbornice dr. Pavlovič predlagal, naj se debata o vladni izjavi odgodi do prihodnje seje, da se na ta način omogoči strankam proučiti deklaracije. Predsednik Narodnega kluba dr. Laginja je stavil predlog, naj se vladna deklaracija natisne in razdeli med poslance, ali vsaj med posamezne klube. Poslanec Nastas Petrovič je izjavil, da poslanci niso pripravljani, takoj odgovoriti na vladni program in predlagal, naj se razprava preloži. Vsi ti predlogi so bili sprejeti. — Nato je zbornica prešla na drugo točko dnevnega reda, namreč na razdelitev zbornice v sekcije. Predsednik je pozval sekcije, naj se konstituirajo do prihod-

nje seje in zaključil današnjo sejo ob 18. uri 10 minut. — Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 9. dopoldne; na dnevnem redu bo 1. razprava o deklaraciji vlade; 2. prvo čitanje zakona o poroti. (Za dolgo pred začetkom seje so bile galerije nabito polne občinstva. Zelo dobro obiskana je bila tudi diplomatska loža, kjer so prisostvovali seji vsi poslaniški prijateljskih držav in razen njih tudi številni francoski in angleški časniki. Ob 16. so se začeli zbirati v dvorani narodni poslanci. Došlo jih je tako število, kakor še nikoli. Klopi poslancev so bile zasedene do zadnjega kotička. Ko je vstopila nova vlada, jo je demokratskosocialistični blok pozdravil z burnim aplavzom. Med čitanjem vladne deklaracije je vladal v zbornici mir, le tuintam so se slišali pojedini medklici. Demokratski in socialisti so ponovno pritrdili izvajanju ministrskega predsednika. Ko je ta prečital izjavo do konca, je zadonelo v zbornici viharno odobravanje.)

Najnovejša poročila.

POMOČNIK FINANČNEGA MINISTRA.

LDU, Belgrad, 22. Na predlog ministra za finance se ustanovi mesto pomočnika finančnega ministra.

DVANAJSTINE.

LDU, Belgrad, 22. Minister za finance je predložil zbornici zakonski načrt o proračunskih dvanajestinah za september in oktober.

VRNITEV RUDARJEV IZ NEMČIJE.

LDU, Belgrad, 22. Ministrstvo za rudarstvo je bilo obveščeno, da se vrne iz Nemčije v domovino nad 2000 rudarjev in kovinarjev. Zaposleni bodo pri kopanju premoga.

TENDENCIJAZNE VESTI O PLEBISCITU NA KOROŠKEM.

LDU, Ljubljana, 23. Ljubljanski dopisni urad objavlja: Graška „Arbeiterwille“ od 18. t. m. in za njo najbrže tudi drugi nemškoavstrijski listi prinašajo sledečo tendenciozno vest: „Glasom zaupnih poročil prireajo Jugoslavi v čoji A na Koroškem, ki je podrejena njihovi upravi, ljudsko glasovanje v svoj prid, in sicer tako, da hodijo patrole pod vodstvom častnikov od hiše do hiše in izsiljujejo od prebivalstva podpise za državo SHS. Na ta nasilni način onemogočujejo vsak izraz proste volje prebivalstva.“ — Mi smo že opetovano morali žigosati tako in slično neresničnoročevanje, ki ima prozoren namen prejudicirati bodočemu plebiscitu na Koroškem. Ugotavljamo zopet, da so take vesti, kakor je gori navedena, tendenciozne izmišljotine.

Aprovizacija.

Aprovizacijski nadodsek uraduje vsak torek od 8. do 11. ure na magistratu Galetova hiša, pritiče in ne več v veliki magistratni dvorani. (Krušna komisija vsled tega v torilih ne posluje za stranke).

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Goloub. Tisk: Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske opravke, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata BRATA SEVER, zaloga pohištva in tapetniška delavnica Ljubljana. Kollez. Vabimo na ogled!

Stev. B II 733/1.

Razpis javne dražbe.

Finančna uprava proda v sredo 3. septembra ob 8. uri v skladišču južne železnice v Celju 21.500 komadov dobro ohranjenih solnih vreč potom javne dražbe. Vreče se bodo oddajale v partijah ali počez najvišjim ponudnikom. Interesente se vabijo, da si ogledajo blago še pred dražbenim dnem. Kupnino je plačati koj pri prevzetju blaga. Kupec mora blago nemudoma odstraniti iz skladišča na svoje stroške. Natančnejša pojasnila daje vodstvo preglednega okraja finančne straže v Celju, pri katerem so tudi na vpogled dražbeni pogoji.

Poverništvo ministrstva financ v Ljubljani, dne 21. avgusta 1919.

Delegat: Dr. Šavnik, I. r.

Sprejme se dobro izvežban pečarski pomočnik

samosojen delavec za postavljanje peči in štedilnikov. Plača po dogovoru. Ivan Zaplotnik, pečar Radovljica.

Valentin Maček, tovarnar v Domžalah, št. 43, sprejemam v popravilo zimske klobučevinaste (filcaste) klobuke za gospode in dame po najnižnjih cenah.

Pravkar je izšel v zalogi

Učiteljske tiskarne

T. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani

SLOVENSKI METULJAR.

spisal Julij Bučar,

navodilo, kako je loviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirko; z morfološkim opisom metulja v vseh preobrazbah. S 15 slikami.

Cena K 5.—

To knjigo, ki je edina svoje vrste v slovenskem jeziku, priporočamo najtopleje vsem, ki si napravljajo zbirko metuljev. — Posebno priprava je za srednješolce.

Glasbeniki na godala

ki bi hoteli sodelovati pri salonskem orkestru „Svobode“ v Spodnji Šiški, naj se prijavijo z navedbo instrumenta, ki ga igrajo, pri sodrugu Jakobu Kovaču ali pa v prodajalni „Konzumnega društva za Ljubljano in okolico“ v Spodnji Šiški.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir. Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hliljerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršite v vsenačrte stavbene inženirske stroke. Tehniška tmenjenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Strojni inženir

ki bi hotel vsaki teden poljubno večer 2 uri predavati o svoji stroki, se vabi, da naslovi ponudbo pod „Strokovni kurz“ na upravo tega lista.

Rudniško ravnanstvo v Trbovljah potrebuje večjo množino tesarjev

Ker primanjkuje stanovanj za oženjene, se sprejmejo samo samski delavci. Reflektanti naj se zglašijo pri Rudniškem ravnanstvu v Trbovljah.

Rudniško ravnanstvo v Kočevju potrebuje

enega železo-vrtlarja, ključavničarja in dva kurjača.

Reflektanti naj se zglašijo pri rudniškem ravnanstvu v Kočevju.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubljeni soprog, oče, sin in svak, gospod

JANKO DIMIC

včeraj 24. avgusta t. l. ob 6. uri zjutraj, po kratki, mučni bolezni v 36. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajkega se vrši v ponedeljek, dne 25. avgusta ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 8 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. avgusta 1919.

Žaluječi ostali.

Sodrugom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš marljivi sotrudnik

Janko Dimic

strojni stavec

včeraj ob pol 6. uri zjutraj po kratki, mučni bolezni preminul.

Pogreb se vrši danes ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 8 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi ohranjen v blagem spominu.

Ljubljana, 25. avgusta 1919.

Upravništvo in uredništvo časopisa „Naprej“.

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu

ustanovljena od mestne občine Zagreba leta 1884

sprejema

v elementarnem in življenjskem oddelku

vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.

Zahtevajte prospekte

katero pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustnena pojasnila

Glavno zastopstvo za Slovenijo,

Stari trg št. 11 Ljubljana Stari trg št. 11.

Sprejemamo sposobne potnike in zastopnike, katerim se nudi prilika velika zaslužka.